

Szanowni Państwo,

Przesyłamy Państwu pierwszy wspólny newsletter Konferencji Mediów Polskich i Rady Etyki Mediów zawierający przede wszystkim omówienie Raportu REM za 2005 rok. Raport ten został przedstawiony na konferencji prasowej w dniu 17 stycznia br. w Centrum Prasowym PAP.

Podczas konferencji uruchomiono także oficjalną stronę internetową Rady Etyki Mediów i Konferencji Mediów Polskich, dostępną pod adresem

www.radaetykimediow.pl

Na stronie można odnaleźć podstawowe informacje o działalności Rady Etyki Mediów, Konferencji Mediów Polskich oraz ogłaszane stanowiska i opinie.

Zapraszamy do częstego odwiedzania tej strony, którą uruchomiła i administruje obecnie Polska Agencja Prasowa, z tej racji, że prezes PAP Waldemar Siwiński pełni w kadencji 2005-2006 funkcję przewodniczącego Konferencji Mediów Polskich. Wyrażamy przekonanie, że uruchomiona platforma internetowa będzie nie tylko miejscem informacji o pracach Rady Etyki Mediów i Konferencji Mediów Polskich, ale stanie się także forum wymiany opinii i zapewni możliwość bezpośredniego kontaktu z członkami REM.

Magdalena Bajer – przewodnicząca Rady Etyki Mediów

Waldemar Siwiński – prezes PAP, przewodniczący Konferencji Mediów Polskich

Raport Rady Etyki Mediów za rok 2005 (skrót)

W roku ubiegłym Rada Etyki Mediów rozpatrzyła prawie dwieście spraw, skierowanych do niej korespondencyjnie. Ponadto z wieloma osobami dzieliła się swoimi opiniami telefonicznie, a zarząd Rady, głównie przewodnicząca, kilkadziesiąt razy wypowiedział się na gorące tematy w mediach.

Rok ubiegły przyniósł trzy wydarzenia - bardzo odmiennej natury - które poruszyły wszystkie media w Polsce. Były to: choroba i śmierć Jana Pawła II, kampania wyborcza i ogłoszenie w Internecie tzw. listy Wildsteina.

Z satysfakcją stwierdziliśmy, że w czasie zbliżania się śmierci Jana Pawła II i w dniach żałoby wszystkie media, niezależnie od swych orientacji politycznych i światopoglądowych, zachowały się godnie i wobec siebie koncyliacyjnie. Ucichły wszelkie spory, a odbiorcy medialnych przekazów mieli rzadką okazję poczuć, że jako obywatele jesteśmy jedną wielką rodziną, którą dotknęło nieszczęście.

Potem nadeszła kampania wyborcza i ona z całą wyrazistością odsłoniła słabości polskiej demokracji, a wśród nich mediów, zarówno elektronicznych, jak i drukowanych. Jeżeli uznajemy, że środki przekazu powinny pomagać obywatelom w wyborze polityków i wyjaśniać konsekwencje proponowanych przez nich programów, to musimy stwierdzić, że nad tą powinnością dominowała powierzchowność i poszukiwanie sensacji.

Nazbyt często dziennikarze prowokowali wzajemne oskarżenia i podsycali agresję swoich rozmówców.

Za moralnie naganne uznaliśmy angażowanie się członków władz mediów publicznych w działalność sztabów wyborczych. Przyczynę takiego potraktowania kampanii upatrujemy w niezrozumieniu przez część mediów ich roli w demokratycznym społeczeństwie. Na to nakłada się też niekompetencja wielu przedstawicieli naszego środowiska.

Wielu dziennikarzy kandydowało w wyborach parlamentarnych - zrodziły się wątpliwości, czy jako posłowie lub senatorowie mogą czynnie wykonywać zawód dziennikarzy. Powstał spór, w którym zabrała głos i REM:

Suwerenem dziennikarza, jest czytelnik, słuchacz. Suwerenem parlamentarzysty jest partia, organizacja, która wysunęła jego kandydaturę i udziela swego poparcia, głosujący na niego wyborcy i klub, który reprezentuje. W próbie łączenia obowiązków dziennikarza i polityka wpisany jest konflikt interesów. W odniesieniu do Karty Etycznej Mediów przywołać można zasadę pierwszeństwa dobra odbiorcy.

Ta sama zasada odnosi się do równoczesnego sprawowania przez dziennikarzy funkcji rzecznika prasowego.

Równoległe trwała bardzo rozogniona, często daleka od parlamentaryzmu dyskusja w mediach po upublicznieniu „listy Wildsteina”. Niektóre publikacje wbrew woli autorów dezinformowały odbiorców, nasilając atmosferę wzajemnych podejrzeń. Rada wystosowała apel do wszystkich dziennikarzy. Stwierdziliśmy, że proces odtajnienia akt znajdujących się w Instytucie Pamięci Narodowej jest odsłanianiem prawdziwej historii powojennej Polski, a media odegrają w tym dziele ważną rolę, gdyż ich celem jest urzeczywistnianie prawa obywateli do jawności życia publicznego.

Jednakże, zadaniem dziennikarzy jest również minimalizowanie kosztów społecznych, jakie ów proces za sobą pociąga. Takie względy jak oglądalność, słuchalność i poczytność muszą ustąpić poczuciu odpowiedzialności i rozważde.

Równocześnie przypomnieliśmy, że w świetle zasad spisanych w Karcie Etycznej Mediów nie powinno być wątpliwości co do potrzeby przeprowadzenia lustracji wśród dziennikarzy.

Jeszcze jedno wydarzenie znalazło się w ub. roku na pierwszych stronach wszystkich gazet i we wszystkich mediach elektronicznych. To apokaliptyczna fala morska, która uderzyła w niczego niespodziewających się ludzi z Azji Południowo-Wschodniej. Niestety, w informacjach i relacjach z krajów nią dotkniętych pojawiały się zdjęcia, także materiały filmowe, naruszające godność ludzkiej śmierci, będącą jednym z podstawowych kanonów naszej cywilizacji. Media polskie starały się dotrzymać kroku tym profanom. W mniej lub bardziej drastyczny sposób bulwersowały odbiorców widokami nagich zwłok, deformacji wywołanej rozkładem, pokazywanych z bliska twarzy zmarłych, również dzieci.

W związku z oszustwem, którego ofiarą padli dziennikarze „Gazety Wyborczej”, przypomnijmy: chodzi o rzekomą współpracę funkcjonariuszy KG Policji z gangsterami stanowisko Rady Etyki Mediów było jednoznaczne:

Nieujawnianie informatorów jest zasadą bezwzględną, której złamanie może być usprawiedliwione jedynie koniecznością najwyższego rzędu, na przykład uratowaniem czyjś życia, czy udaremnieniem zbrodni. Z drugiej jednak strony dziennikarstwo śledcze musi zachowywać szczególną troskę o to, by nie utracić wiarygodności przez danie fałszywego świadectwa.

Rada zajmowała się opiniowaniem, a w miarę możliwości rozsądzaniem, dlaczego dana redakcja nie zamieściła sprostowania od osoby, czy instytucji, przedstawionych w złym świetle. Teczka ze sprawami tego typu jest najgrubsza w naszym archiwum. Odmawianie druku sprostowań, przeciągania na długie miesiące terminu ich publikacji, staje się w Polsce plagą.

Wielu dziennikarzy kandydowało w wyborach parlamentarnych - zrodziły się wątpliwości, czy jako posłowie lub senatorowie mogą czynnie wykonywać zawód dziennikarzy. Powstał spór, w którym zabrała głos i REM:

Bliski kontakt z public relations (rozumianym szeroko, łącznie z funkcją rzecznika prasowego) może oznaczać koleżeński uścisk, albo dostanie się w kleszcze. Linia demarkacyjna między dziennikarzami a PR-owcami zaciera się, bo coraz więcej dziennikarzy pracuje na dwa fronty. To zapętlenie potęguje się wraz ze stopniowym zdominowaniem zawodu PR przez byłych dziennikarzy.

Nasze stanowisko jest następujące: Dziennikarz jest zawodem zaufania publicznego, które to zaufanie w przypadku wykonywania funkcji rzecznika może być narażone na szwank. Dziennikarz informuje społeczeństwo o otaczającym świecie - obiektywnie, na ile to możliwe i bezstronnie. Rzecznik zawsze jest po stronie swego pracodawcy. W tej różnicy zadań tkwi załóżek konfliktu interesów, do jakiego niemal nieuchronnie prowadzi łączenie obu funkcji. Dziennikarz, będący rzecznikiem, traci wiarygodność u odbiorców; tym samym traci ją medium, które dziennikarz reprezentuje.

Na koniec chcielibyśmy odnotować nasz szczególny sukces. W 2002 roku REM wystąpiła do prokuratora z wnioskiem o popełnieniu przestępstwa przez Jerzego Urbana, redaktora naczelnego tygodnika „Nie”, który wydrukował haniebny, szyderczy artykuł o Janie Pawle II. W ub. roku zapadł wyrok skazujący red. Urbana

⇒ *Szczegółowy Raport Rady Etyki Mediów za rok 2005 wraz z przykładami konkretnych uchybień dziennikarzy jest na stronie internetowej: www.radaetykimediaow.pl*

Skład Rady Etyki Mediów

Nominacje na członków Rady Etyki Mediów IV kadencji zostały wręczone 10 marca 2004 r. w siedzibie Polskiej Agencji Prasowej. Otrzymali je:

Magdalena Bajer - publicystka (rekomendowana przez TV4)
Tadeusz Fredro-Boniecki - publicysta (rekomendowany przez Polskie Radio)
Maciej Iłowiecki - publicysta (rekomendowany przez Telewizję Polsat)
Helena Kowalik-Ciemińska - publicystka (rekomendowana przez Stowarzyszenie "Krajowy Klub Reportażu")
Michał Bogusławski – b. rektor Wyższej Szkoły Dziennikarskiej im. M. Wańkowicza (rekomendowany przez SDP)
Mariusz Jeleński – z Telewizji Polskiej (rekomendowany przez Związek Zawodowy Dziennikarzy Radia i Telewizji)
Tadeusz Kononiuk - wykładowca na Uniwersytecie Warszawskim (rekomendowany przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej)
Ryszard Piekarowicz – dziennikarz Działu Zagranicznego PAP (rekomendowany przez PAP)
Anna Teresa Pietraszak - dokumentalistka i reżyser (rekomendowana przez Katolickie Stowarzyszenie Dziennikarzy)
Rafał Wieczyński - producent filmowy (rekomendowany przez Krajową Izbę Producentów Audiowizualnych)

Rada ukonstytuowała się następująco:

Magdalena Bajer - przewodnicząca
Tadeusz Fredro-Boniecki - wiceprzewodniczący
Maciej Iłowiecki - wiceprzewodniczący
Rafał Wieczyński - sekretarz
(od jesieni 2005 obowiązki sekretarza Rady pełni red. Helena Kowalik-Ciemińska)

Siedziba Rady Etyki Mediów

Dom Dziennikarza, ul. Foksal 3/5, 00-366 Warszawa

Sygnatariusze Konferencji Mediów Polskich

Krystyna Mokrosińska - Prezes Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich
Jerzy Domański - Prezes Stowarzyszenia Dziennikarzy RP
ks. dr Wiesław Niewęglowski - Krajowy Duszpasterz Środowisk Twórczych
Małgorzata Bartyzel - Prezes Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy
Bogusław Chrabota - Redaktor Naczelny Telewizji Polsat
Marek Rymuszko - Prezes Stowarzyszenia „Krajowy Klub Reportażu”
Piotr Górski - Przewodniczący Zarządu Głównego Związku Zawodowego Dziennikarzy
Jan Dworak - Prezes TVP S.A.
Andrzej Siezieniewski - Prezes Polskiego Radia S.A.
Mariusz Jeliński - Przewodniczący Związku Zawodowego Pracowników Radia i Telewizji
Wiesław Podkański - Prezes Izby Wydawców Prasy
Wiesław Marnic - Przewodniczący Syndykatu Dziennikarzy Polskich
Rafał Wieczyński - Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych
Barbara Trzeciak-Pietkiewicz - 14. Telewizja TV4
Marcin Przeciszewski - Katolicka Agencja Informacyjna
Waldemar Siwiński - Polska Agencja Prasowa

Newsletter redagują:

Helena Kowalik-Ciemińska
kowalikh@op.pl

Roman Wojciechowski
r.wojciechowski@pap.pl